

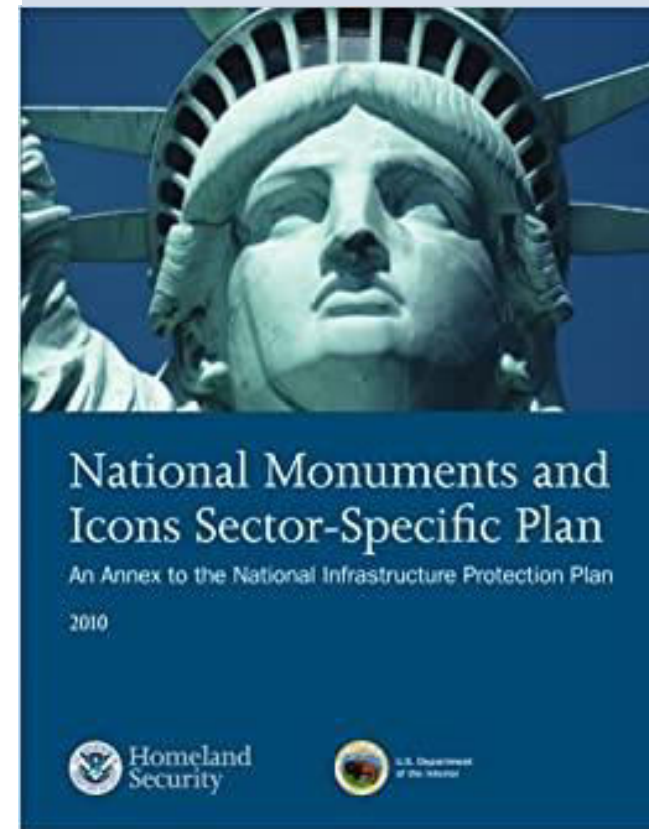
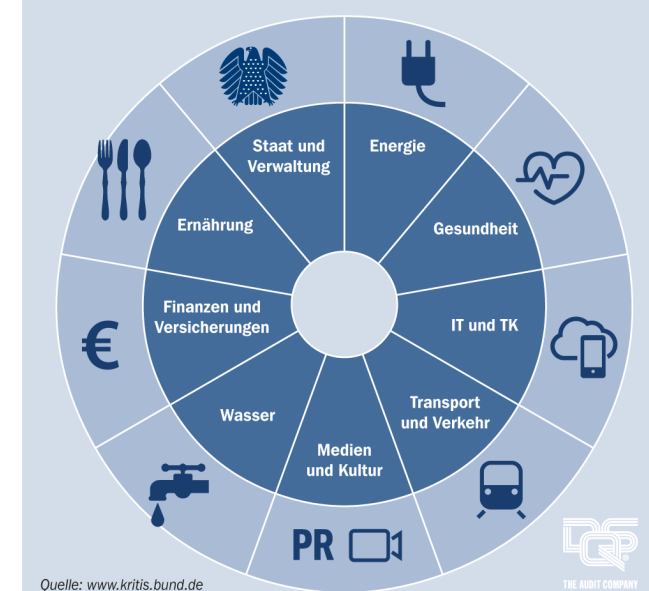
„Kulturní infrastruktura“ v Evropě: incidenty v nedávné minulosti (trailer)

doc. Mgr. Oldřich KRULÍK, Ph.D.

Odbor centrální analytiky Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky
Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut – AMBIS a. s.
Mezinárodní bezpečnostní institut, z. s.

Jsou kulturní památky vnímány jako součást kritické infrastruktury?

- Německo a Švýcarsko uvádí kulturní statky (Kulturgüter).
- Subsektor kulturních statků vykazuje decentralizovanou strukturu a kromě několika specializovaných archivů se primárně týká spolkových zemí respektive kantonů, obcí a soukromých osob.
- Selhání kulturních institucí tedy vykazuje především lokální či regionální dopady.
- Spojené státy americké výslovně zmiňují kulturní monumenty a ikonické objekty (National Monuments and Icons Sector).
- Evropské unie kulturní dědictví výslovně nevnímá jako kritickou infrastrukturu.

Odbočka do prostoru akademických studií I

- Převažují zmínky o firemní kultuře nebo o kultuře bezpečnosti.
- Relativně omezené zmínky o kulturním dědictvím jako součásti kritické (ale spíše veřejné) infrastruktury, nezřídka s přesahy do turistického průmyslu, příjezdové turistiky.
- Jedná se ale i o aspekt, který drží společnost „nad vodou“, respektive poničení určitých kulturních památek společnost vnímá negativně, jako významnou ztrátu.
- Další pojednání, které proti sobě staví právě kritickou infrastrukturu, případně obranu kyberprostoru, do protikladu s nedůrazem na ochranu kulturního dědictví.
- Nároky UNESCO.

Odbočka do prostoru akademických studií II

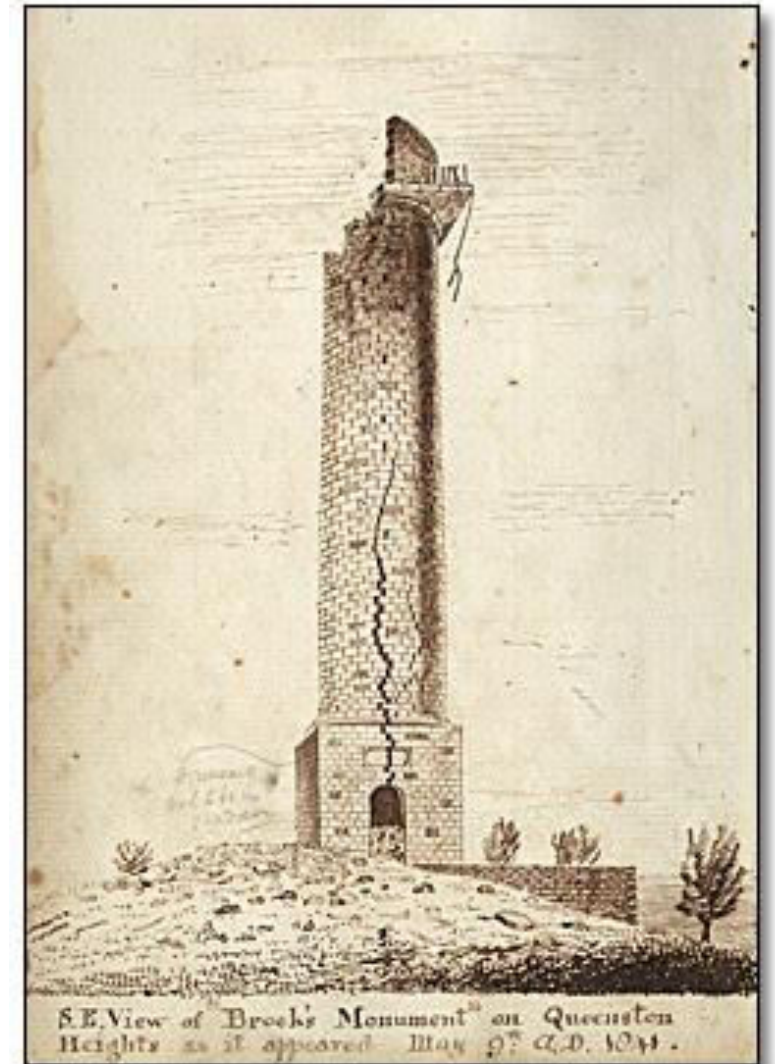
- **Pražský workshop k ochraně kulturního dědictví (březen 2020)**, a navazující tlaky, související s koronavirovou situací.
- Zničení památek, například židovských pohřebišť a svatostánků v části Evropy (nejenom) v době II. světové války, je vnímáno jako instrument zapomnění ve vztahu k části kulturního dědictví určitého prostoru.
- Demolice v kontextu budování železné opony a pohraničních pásem.
- Památky bez návštěvníků během karanténních opatření se dostávají do existenčních potíží, aniž by došlo k nějaké živelní pohromě nebo úmyslnému (teroristickému) útoku.
- Úmyslné útoky studie nezmiňuje, jen živelní pohromy (zemětřesení v Itálii 2016).

Přístup Rady Evropy

- Evropská úmluva o trestných činech týkajících se kulturních statků, CETS 221.
- Přijata a otevřena k přistoupení kterékoli zemi na světě v květnu 2017.
- Úmluva si klade za cíl předcházet a bojovat proti nedovolenému obchodování a ničení kulturních statků, zejména v kontextu boje proti terorismu a organizovanému zločinu.
- Podpora mezinárodní spolupráce v boji proti zločinům, ničícím světové kulturní dědictví.
- Jedná se o jedinou mezinárodní úmluvu, která se konkrétně zabývá kriminalizací nedovoleného obchodování s kulturními statky, zavádí řadu trestných činů (krádež památky; nezákonný dovoz a vývoz; nelegální získávání a uvádění na trh).
- Kriminalizováno je padělání dokumentů a úmyslné ničení nebo poškozování kulturních statků.
- **Důraz na vývoj v Iráku a Sýrii.**

Příklad z roku 1840 ...

- Dne 17. dubna 1840 skupina teroristů pod vedením Benjamin Letta poškodila Brockův památník u Niagarských vodopádů, aby vyhrotila vztahy mezi Spojenými státy americkými a Kanadou.
- Issac Brock byl jedním z britských velitelů, který padl při obraně Kanady před útoky vojsk Spojených států amerických.
- Pomník byl brzy obnoven, a to ještě v robustnější podobě.

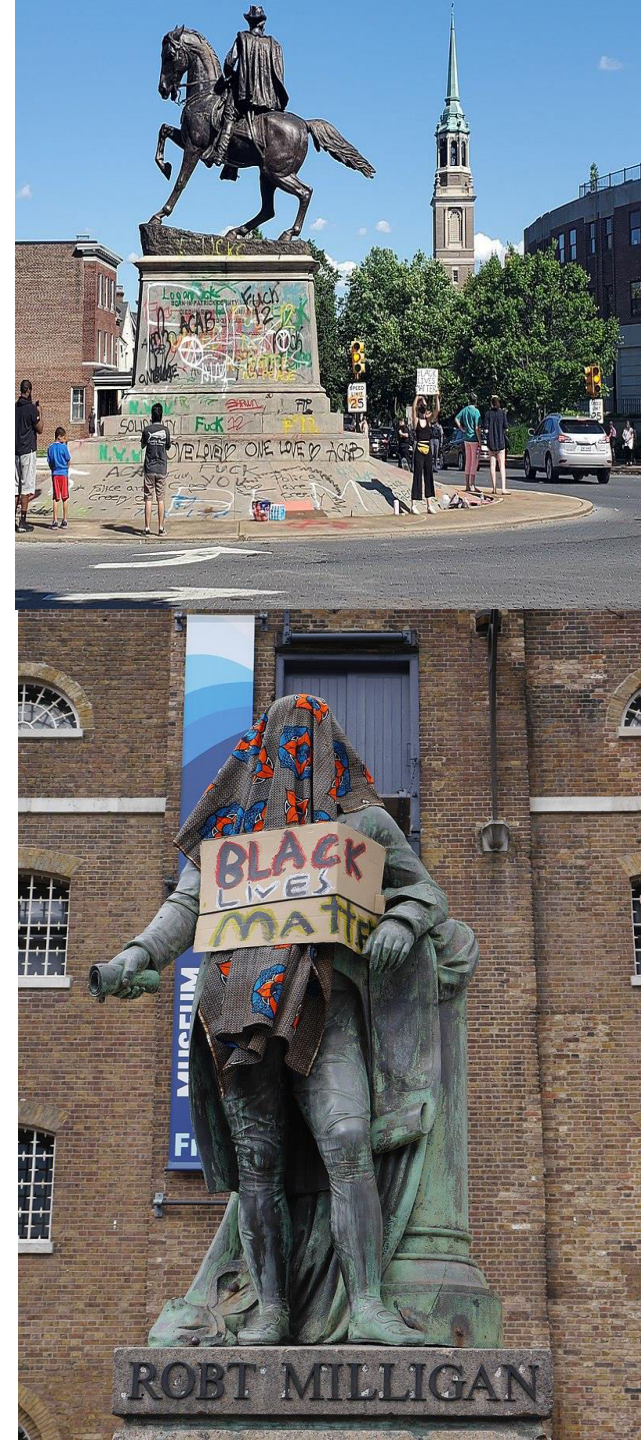
Konkrétní aktuální případy

- Džihádista Mehdi Nemmouche v **květnu 2014** zastřelil ve vstupní hale bruselského židovského muzea dva izraelské turisty, Francouzku, která v muzeu pracovala jako dobrovolnice a belgického zaměstnance. Po činu utekl, do týdne byl zadržen v Marseille.
- Francouzské úřady ho vydaly do Belgie v červenci 2014, byl odsouzen na doživotí.
- Tunis, muzeum Bardá, útok ze dne **18. března 2015**, 22 obětí na životech.
- Po 14 dnech bylo muzeum opět otevřeno. Podezřelý z útoku se později pohyboval v Německu.

Nedávná vlna ničení památníků

- Poškozování pomníků v kontextu cancel culture a Black Lives Matter kampaní.
- Jednalo se o stovky poničených nebo odstraněných pomníků.
- Trend se ze Spojených států amerických přenesl i do jiných zemí, včetně Belgie (král Leopold II.), Francie (karibské ostrovy, císařovna Josefína, majitelka plantáží na Martiniku), Spojeného království či Irska (pomník s prvky dvou nubijských otrokyň).
- Turek na Karlově mostě je nezřídka také předmětem sporů.

Gatestone Institute

- Platforma, kterou rozhodně není možné vnímat jako objektivní zdroj.
- Vyhrocený sentiment proti islámu...
- V České republice je zdroj nezřídka citován nekritickými podporovateli Ruské federace.
- Studie ve vztahu k roku 2019 hovoří o poničení zhruba 3 000 křesťanských památek (kostely, hřbitovy a další) v Evropě.
- Případy se údajně nedostatečně vyšetřují, relativizují a málo medializují.
- Různé typy motivace, rozhodně se nejedná jen o případy, související s islámem:
- Neideologický vandalismus.
- Krádeže, včetně organizovaného zločinu.
- Politický odpor k náboženství, anti-náboženství, profánnost (zejména vůči křesťanství), včetně anarchismu, feminismu a LGBT skupin (například Zed' reformace v Ženevě).
- Náboženská opozice, včetně satanismu.

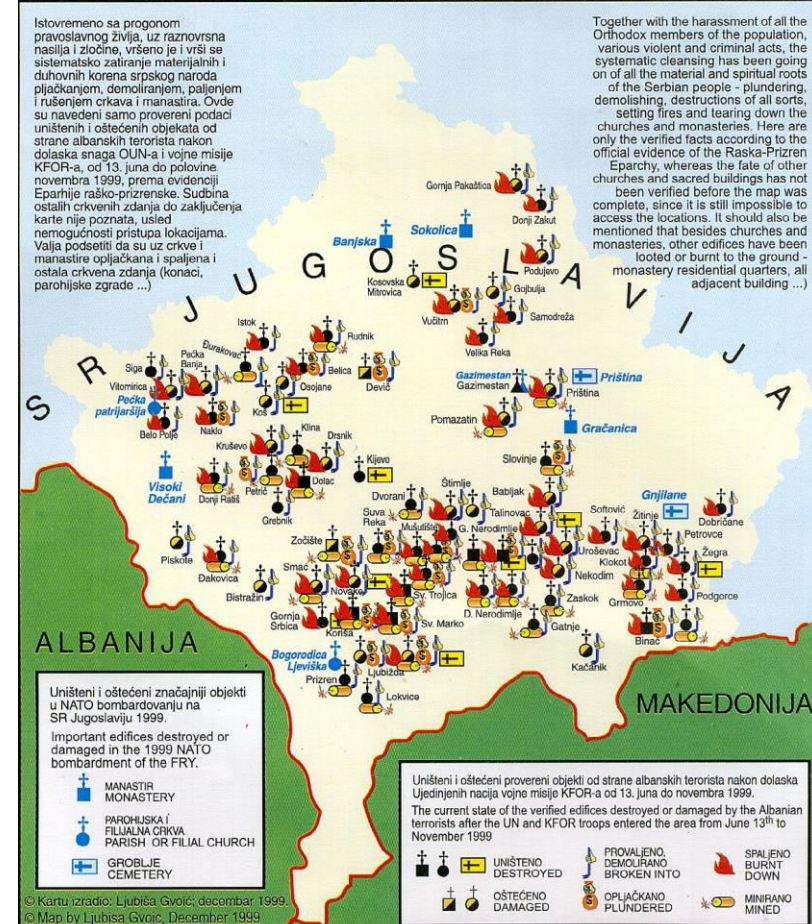
Poradenské podklady NaCTSO

- „Národní protiteroristický bezpečnostní úřad“ (National Counter Terrorism Security Office, NaCTSO) ve Spojeném království tématu věnoval dva ze svých deseti tématických manuálů.
- „Návštěvnícké atrakce“ (Visitors Attractions, 2007).
- „Místa bohoslužeb“ (Places of Worship, 2009).
- Jedná se o checklisty se zhruba 20 položkami, které představují vzor pro ochranu měkkých cílů respektive míst velké koncentrace osob i v České republice.

„Střet civilizací“

- Západní Balkán (Kosovo a Metohija).
- Jižní Kavkaz (Náhorní Karabach, 2020/2021).
- Útoky na muslimské svatostánky v Evropě.

Praha, cvičení z října 2021

- Dne 21. října 2021 proběhlo cvičení v Národním muzeu v Praze (Muzeum 2021).
- Jeho motivem je simulace ohrožení muzea v situaci, kdy se zde koná společenská akce za účasti většího množství významných hostů a chráněných osob. Muzeum se pokusí dobýt teroristé a vzít rukojmí.
- Zásah trénovali policisté, hasiči i záchranáři

Postřehy na závěr

- Kulturní památka nemusí být nutně totéž, co historický monument. Muzeum Pragovek. Banksy.
- Zcela moderní umění nebo nově vybudovaný svatostánek mohou, ale nemusí, být do této množiny počítány.
- V řadě případů se jedná o měkké cíle, respektive místa velké koncentrace osob.
- Komplexní statistika zřejmě není k dispozici.
- Česká republika, pokud pomineme ideologicky motivované zanedbávání po roce 1948 a zjištěně motivovanou vlnu plundrování památek po roce 1990, není z hlediska tohoto fenoménu, naštěstí, aktuálně výrazná.
- Existuje téma živelních pohrom či požárů (Muzeum Kampa 2020) ...

⬆ Ambis.Vysoká škola.

Děkuji za pozornost

